

# ביטול בחירות לוועד עובדים

בבית הדין האזורי לעבודה

עב 008068/04

בפני כב' השופט ד"ר יצחק לובוצקי, נ.צ. יצחק כהן, נ.צ. יהונתן צברי

ניתן ביום 25.10.04

## התובע:

יוסי בלום

ע"י ב"כ עו"ד עמית גורביץ'

## הנתבעת:

ועד העובדים של בנק דיסקונט ואח'

ע"י ב"כ עו"ד בנימין (בני) כהן

## החלטה

התובע הוא עובד קבוע בבנק דיסקונט המבקש להתמודד בבחירות ולכהן כחבר ועד (להלן גם "העובד").

המשיבים הם ועד העובדים של בנק דיסקונט (משיב מס' 1), יו"ר ועד העובדים (משיב מס' 2) ויו"ר "ועדת הביקורת" (משיב מס' 3). בבנק דיסקונט (להלן גם "הבנק") כ-3000 עובדים בעלי זכות בחירה ל"ועד העובדים" (להלן גם "הועד"). העתירה הנוכחית עניינה בקשתו של העובד לדחות את הבחירות לוועד עובדי בנק דיסקונט, אלו המתוכננות ליום 2.09.04. לדבריו, מועמדותו בבחירות לוועד אושרה רק במכתב "ועדת בחירות ארצית" מיום 16.08.04 (נספח ג' להשלמת טיעוני המבקש), ואין די זמן בידו להתכונן לבחירות כהלכה. זאת, משום שהבחירות שהיו צריכות להתקיים רק בעוד 6 חודשים הוקדמו במפתיע ונקבעו ליום 2.09.04, כ-30 יום בלבד לאחר ההחלטה להקדימם, וכ-14 יום בלבד לאחר אישור מועמדותו של העובד להתמודד בהן. לטענת התובע, החופזה שבה נהגו הנתבעים בהקדמת הבחירות לוועד מלמדת על חוסר תום לב, פוגעת בזכותו היסודית של העובד לשוויוניות, ובסיכוי הבחירה שלו לוועד. הקדמת הבחירות ומתן 14 ימים בלבד למתמודד להציג עצמו ולנסות לרכוש את אמון חבריו, מאיינת את אפשרותו המעשית ליטול חלק בעשייה הארגונית. התובע גם עותר לכך שיוצבו "משקיפים אובייקטיביים", שיפקחו על טוהר הבחירות לוועד.

ביום 22.8.04 הגיש התובע בקשה ל"סעד זמני" לביה"ד. משסולקה הבקשה על הסף, הוא עתר לסעד לפני רשות השיפוט הארצית של ההסתדרות, הפועלת מכוח תקנון ועדי עובדים וחוקת ההסתדרות (להלן גם: "רשות השיפוט").

רשות השיפוט קיימה דיון ביום 26.08.04 לפני כב' השופט (בדימוס) נחמיה גוטמן כ"דן-יחיד". כב' השופט גוטמן עשה מלאכתו נאמנה. הוא שמע את הצדדים באריכות רבה והוציא החלטה מנומקת הדוחה את העתירה שלפניו (להלן גם: "החלטת רשות השיפוט").

בהחלטתו הדגיש כב' השופט גוטמן שהמשיבים פעלו על פי סמכותם שבתקנון ועד העובדים וחוקת ההסתדרות. לפי התקנון האמור: "הבחירות יתקיימו לא יאוחר מ-45 יום ממועד כינוסה הראשון של

ועדת הבחירות... ("סמן ד' של פרק 6 לתקנון - מהדורת נובמבר 2000).

לאחר מתן החלטת רשות השיפוט, הגיש התובע את עתירתו הנוכחית (לפי הסדר פרוצדורלי שסוכם על דעת הצדדים), ובה הוא מבקש מאיתנו להתערב בהחלטת רשות השיפוט.

ב"כ הנתבעים מתנגד לעתירה. לדבריו, ביה"ד אינו נוהג להתערב בפסיקה של "רשות השיפוט הארצית", הוא רואה אותה שוות ערך ל"פסק בוררות" וגם מהותית אין הצדקה לעכב את ביצוע הבחירות. העיכוב, כך על פי הטענה, עלול לגרום למשיב מס' 1 חסרון כיס ניכר. הפרקליט המלומד עו"ד כהן גם מלין על כך שההסתדרות הכללית לא צורפה "כארגון יציג" הנחוץ כמשיב בהליך. מנגד חוזר ב"כ התובע ומדגיש את עקרונות היסוד של שוויון ההזדמנויות הדורשים הקפדה על טוהר הבחירות בנציגות העובדים, ומחייבים את התערבות ביה"ד מכח "תקנות הציבור".

אם קיבלו עליהם הצדדים מראש להיות כפופים למנגנון בירור או שיפוט פנימיים, שואף ביה"ד כי אותו מנגנון יכובד באופן שבית הדין יידרש לתובענה רק לאחר מיצוי הליכי הבירור או השיפוט הפנימיים (ר' בש"א 92/99 דרור סגל נ. רשות העתיקות, סע' 27 לפס"ד מיום 28.04.99). תביעה שהוגשה טרם שמוצה הליך הבירור או השיפוט הפנימיים תיחשב כתביעה בלתי בשלה. ולכן כשפנה העובד לביה"ד בראשונה, הוא שגה. אולם כעת לאחר שמיצה את הליך הבירור "ברשות השיפוט הארצית", הוא זכאי להשמע בביה"ד, אם כי במגבלות הראויות. ההליך הפנימי הוא "מעין בוררות" וביה"ד יאות לבטלו או לשנות את ההכרעה בו, רק שעה ששוכנע כי כללי הצדק הטבעי דורשים זאת. ראוי היה לצרף גם את ההסתדרות להליך כ"ארגון יציג", אולם הנתבעים שצורפו הם חלק מאותו ארגון, כך שהדבר לא מסכל את מתן הסעד.

## ההכרעה:

במקרה הנוכחי, ההחלטה שיצאה מלפני רשת השיפוט הארצית היא החלטה מבוססת מהבחינה הפורמלית. אולם היא אינה עונה די - צרכה על שאיפת ביה"ד ומגמתו לחיזוק זכויות היסוד בעולם העבודה, לרבות חיזוק חופש הביטוי וחופש ההתארגנות של העובדים. יתרה מזאת, ההחלטה של רשות השיפוט הארצית יצאה מנקודת הנחה שיש לפסוק בשאלת ההצדקה למתן "צו מניעה זמני". לעומת זאת, הכרעתנו הנוכחית מחייבת התייחסות ל"סעד העיקרי". שכן, אם לא נדחה את מועד הבחירות, ממילא לא יהיה עוד טעם בקיום הדיון, משום שאת הנעשה לא ניתן יהיה להשיב, או שתהפך ההשבה לבלתי סבירה.

## לפיכך, ההכרעה המהותית הונחה כעת לפתחנו. שקלנו בה והחלטנו להענות בחלקית לבקשת התובע. להלן נביא את נימוקנו.

חופש הביטוי וההתארגנות "כזכות על":

חופש ההתארגנות בכלל וחופש ההתארגנות בארגוני עובדים, הם מאושייות היסוד של עיקרי החירות, אשר מדינתנו והמערכת המשפטית שלה מכירות,

מכבדות ואוכפות. מדובר בחירות אישית, המשרתת את האינטרסים של הפרט ( ר' : ר. בן - ישראל "זכות היסוד לחופש התארגנות", ספר גולדברג, הוצ' סדן 2002, בעמ' 141). מדובר בחופש לבטא את השקפותיו של העובד ולהיאבק עליהן, וממילא הוא כלול במסגרת החופש, הנגזר מחוק יסוד כבוד האדם וחירותו. החירות היא לבטא את עצמן. "חופש הביטוי" מהווה כיום זכות חוקתית שהיא חירות שבאה לאפשר לאדם להגשים צורך נפש לבטא את עצמו, והחברה הישראלית מצאה לנכון לעטוף את אותו הצורך בזכות משפטית חוקתית (ר' : ב. להב, "על חופש הביטוי בפסיקת בית המשפט העליון", משפטים ז', בעמ' 375, 378). חופש הביטוי וזכותו של העובד להתארגן מאפשרת לאדם להגשים את עצמו, בהיותו חופשי להביע את דעתו (ר' בש"א 1109/01 אילן אשדי נ' רשת שוקן בע"מ ואח', עמ' 8 לפס"ד מיום 21.02.01). ואמנם בתי הדין לעבודה מחזקים את "חופש הביטוי" ובכללו "חופש ההתאגדות". חלק מאותו החיזוק **היא הנטייה להתערב בכל מצב שיש חשש לדיכוי של הפרט מלבטא את עצמו במסגרת ארגונו.**

**העובד שלפנינו חפץ להתמודד על הזכות לבטא את עצמו. לפיכך, יש להקפיד ולשמור שאיש לא ימנע זאת ממנו. הנימוק כאילו הקדמת הבחירות בחופזה נחוץ לצורך השתתפות הועד במשא ומתן לקראת הפרטת הבנק, אינו נראה בעינינו כראוי. קיים ועד חוקי המייצג את עובדי הבנק נאמנה. הקדמת הבחירות בחופזה, דווקא מחשידה בנסיון להנצחת רשימת המועמדים הריאליים להיבחר וממילא להנציח את דמות הועד בעידן לאחר ה"הפרטה".**

## **סוף דבר:**

אנו מחליטים לכבד את החלטת המשיבים, אשר פעלו ללא פגם משפטי כקביעת רשות השיפוט הארצית; אולם נעשה זאת, תוך כדי שינוי ההחלטה באופן מתון ומידתי שיגן כראוי על זכותו של הפרט הבודד לבטא את עצמו, בהתארגנותו במקום עבודתו. הגנה זו היא חלק מזכותו הנורמטיבית של כל עובד ל"חופש הביטוי".

**קביעת מועד הבחירות כ- 14 ימים לאחר אישור רשימת המועמדים, אינה נותנת שהות מינימלית למבקש ואחרים שכמותו להכין עצמם ומצעם לציבור הבוחרים, שאת אמונם הם מבקשים לרכוש. יש לזכור כי מועד הבחירות הוקדם בחודשים ארוכים, ואין זה דבר של מה בכך.**

**לפיכך, החלטנו להענות לעתירה באופן חלקי. אנו מורים לנתבעים להכריז על ביטול המועד של 2.09.04 כיום הבחירות של עובדי הבנק. הנתבעים רשאים לקבוע ולאשר מועד חדש לבחירות, ובלבד שהמועד לא יהיה לפני שיחלפו 30 ימים מיום 16.08.04, הוא היום שבו הוצא למבקש "אישור מועמדותו".**

לא מצאנו כל יסוד לבקשת התובע "להצבת משקיפים" מטעמו במהלך הבחירה והחלק הזה של עתירתו ידחה. הבחירה תבוצע ע"פ הנוהלים המחייבים מהתקנון וההסדרים הרלוונטיים.

בשים לב להשתלשלות הדיון בפרשה נשוא החלטתנו, כמו גם פנייתו הראשונה של התובע שנדחתה ובהתחשב באופי ההליך, החלטנו שלא לעשות צו להוצאות.

זכות ערעור: תוך 30 יום.

ניתנה היום ט"ו באלול, תשס"ד (1 בספטמבר 2004) בהעדר הצדדים.